22E BIJLAGE

CENTRAAL MUSEUM

VERSLAG VAN DE GEMEENTE UTRECHT OVER 1954

Ambtenaren op jaarsalaris. In tijdelijke dienst kwamen per 1 januari 1954 de conservator Dr. des Phil. I S. H. Levie (bevorderd tot conservator-A) en de assistente-conservator mej. A. C. Esmeijer, litt. cand. Personeel.

Tijdens ziekte werd de assistente-conservator mej. M. A. H. v. Es gedurende de periode 20 april—19 mei vervangen door de kunsthistorische student Jhr. H. W. M. v. d. Wijck, litt. cand., ad hoc op arbeidsovereenkomst aangesteld in dezelfde functie. Voor avondrondleidingen tijdens tentoonstellingen zijn de leden van de wetenschappelijke staf geassisteerd door de kunsthistorische studenten mej. R. Dippel, litt. cand., en mej. E. J. M. E. Slot. De arbeidsovereenkomst van de schrijver W. J. Lambooij werd per 27 augustus met een jaar verlengd. Aangenomen als schrijver-telefoniste werd per 1 maart mej. G. Housheer, die 1 december vertrok en als telefoniste werd vervangen door de in het begin van dit jaar in vaste dienst gekomen, doch nu tot bureelambtenaar bevorderde suppoost B. Stellaard.

Ambtenaren op weeksalaris. De suppoost-meubelmaker W. G. v. Lunteren kwam in vaste dienst. De suppoost N. A. Brouwer bereikte de pensioengerechtigde leeftijd, doch zijn arbeidsovereenkomst is hangende zijn vervanging nog voor korte tijd verlengd. Als suppoost kwam in zijn plaats de suppoost-bewaker J. v. d. Meer, op zijn beurt vervangen door de suppoost-bewaker Ph. Erisman, die reeds als reservenachtwaker dienst deed. Als arbeidscontractant voor tewerkstelling als suppoost-bewaker bij het Oud-Katholiek Museum alhier werd aangenomen G. v. d. Brink. Een zeer vlottend personeelsbestanddeel vormden de hulpsuppoosten die werden aangesteld voor tentoonstellingen, ter voorziening in de door bevordering van B. Stellaard aan de Maliebaan vrijgekomen suppoostenplaats, ingeval van ziekte onder de suppoosten en voor bezetting der functies van hulpsuppoost voor zon- en feestdagen plus of zonder de zaterdagmiddag. Als reservenachtwaker is nog in dienst gekomen H. A. C. Kamphuisen, med. cand., ter vervanging van de reeds eerder genoemde Ph. Erisman; tevens heeft hij dienst gedaan als hulpsuppoost-bewaker voor zon- en feestdagen. Op 31 december 1954 waren er 2 suppoosten (v. j. 4);

Aan
Heren Burgemeester en Wethouders
van Utrecht.

3 vaklieden-suppoosten (v. j. 3); 7 hulpsuppoosten (v. j. 7), waarvan 2 voor zaterdag- en zondagmiddagen, 4 voor zondagmiddagen en 1 voor zondagsdienst in het Fentener van Vlissingenhuis eens in de 3 weken; 8 suppoosten-bewakers (v. j. 6), waarvan 1 hulpkracht in afwachting van de aanstelling van een suppoost-A voor het Fentener van Vlissingenhuis, 2 vaste nachtwakers, 1 reserve-nachtwaker tevens suppoost-bewaker, en 1 suppoost-bewaker voor het Oud-Katholiek Museum; 1 suppoost-A (v. j. geen); 1 reserve-hulp-nachtwaker (v.j. 1); 2 hulpsuppoost-bewakers voor de tentoonstelling „De Madonna in de Kunst" (10 december e.v.); 1 idem tijdens ziekte tot na 31 december van een dezer; 4 werksters (v. j. 4), totaal dus 29 personen (v. j. 25).

Gebouwen.

De toestand der museumgebouwen werd door Gemeentewerken opgenomen en waar nodig verbeterd. Een tot nog toe slechts door de deur te ventileren dienstvertrek werd van een raampje en de conciergewoning van glas-in-loodramen en een douchecel voorzien; voorts werden aan de museumingang 2 vlaggestokken aangebracht. De P.T.T. heeft aan de bestaande telefooninstallatie een welkome uitbreiding gegeven. Het G.E.V.U. heeft in hal en museumtuin enige schijnwerpers aangebracht, met het oog op de bewaking en ten gerieve van het publiek. Aangeschaft werden 4 grote en 10 kleine Eplexplasticvitrines.

Overigens hebben zowel directrice als museumcommissie bij voortduring gewezen op de noodtoestand in het gebouw, veroorzaakt door het nijpend gebrek aan ruimte. Niet alleen komen hierdoor de eigen collecties in het gedrang, doch bovendien moet bij iedere tentoonstelling van enige omvang het gebouw grotendeels, voor zover het de stedelijke verzamelingen betreft, ontruimd worden, hetgeen niet alleen veel extra werk medebrengt, doch tevens de kunstwerken niet ten goede komt, gezien de deplorabele toestand der depotruimten, waarin helaas nog geen verbetering is gebracht. Ook de toestand der dienstvertrekken laat alles te wensen over en met leedwezen moet worden vastgesteld, dat de zeer onvoldoende voorziening van het gebouw wat betreft garderobe en toiletten voor het publiek, die in het jaar-

verslag-1953 naar voren werd gebracht, al evenmin ook maar enige verbetering heeft ondergaan.

Te betreuren is ook dat de zo belangwekkende verzameling van het Provinciaal Utrechts Genootschap, indertijd naar de zich voor expositieruimte slecht lenende bovenvertrekken van de Fundatie der Vrijvrouwe v. Renswoude verbannen, zich daar noodgedwongen nog steeds bevindt en dat de kans op een samengaan van Centraal Museum en Oud-Katholiek Museum wel zeer gering is geworden, aangezien op het juiste ogenblik in het museumgebouw aan de Agnietenstraat geen plaats beschikbaar was om er de bedoelde collectie te kunnen onderbrengen.

Brandblusmiddelen.

De brandblusmiddelen werden geregeld nagezien en waar nodig hersteld of aangevuld. Opnieuw uitgesteld werden de reeds meermalen als voorgenomen vermelde maatregelen ter beveiliging van de vliering tegen brandgevaar.

Materiële toestand der verzamelingen.

De toestand der verzamelingen is bevredigend. In eigen bedrijf werden de nodige herstellingen aan meubelen en schilderijlijsten verricht. Tevens werden voor gehouden tentoonstellingen voetstukken vervaardigd evenals de houten onderbouw voor de genoemde 4 grote Eplex-vitrines.

Gerestaureerd werden door de restaurateurs van het museum: schilderijencat. 1952 nr. 261, J. v. Scorel, „Bewening van Christus", omstr. 1535/40, overschilderingen verwijderd, schoongemaakt, bijgewerkt en gevernist; sch. cat. 1952 nr. 259, J. v. Scorel, „Portretreeks van 9 Utrechtse palmieten", omstr. 1535, als het vorig nr.; sch. cat. 1952 nr. 262, J. v. Scorel toegeschreven, „Opwekking van Lazarus", omstr. 1530, schoongemaakt, geretoucheerd en gevernist; Inv. 11241, H. Terbrugghen, „De rijke man en de arme Lazarus", omstr. 1620, verdoekt, bijgewerkt en gevernist; sch. cat. 1952 nr. 250, R. Savery (copie naar), „Appelschimmel", 18e eeuw, overschilderingen verwijderd, schoongemaakt, planknaden opgevuld, bijgewerkt en gevernist; sch. cat. 1952 nr. 1191, Ndl. meester omstr. 1660, „Portret van Leonore Malapert-d'Ablaing", verdoekt, schoongemaakt, gaten en scheu-

ren opgevuld, bijgewerkt en gevernist; sch. cat. 1952 nr. 1366, Z.-Ndl. meester 2e kw. 17e eeuw, „Intocht in de Ark", plamuurlaag opnieuw geprepareerd, blazen ondergespoten en vastgezet, bijgewerkt en gevernist; sch. cat. 1952 nr. 1280, W. v. Nieuwlandt, „Rebecca aan de bron", 1e kw. 17e eeuw, blazen ondergespoten en vastgezet, bijgewerkt en gevernist; sch. cat. 1952 nr. 1153, Zeeuws monogrammist ND, „Rechtervleugel van een drieluik met portret van een geestelijke", 1572, schoongemaakt, gelijmd, geparketeerd, bijgewerkt en gevernist; sch. cat. 1952 nr. 47, J. Both, „Italiaans landschap", 2e kw. 17e eeuw, gedoubleerd, schoongemaakt en gevernist; Inv. 11290 b, J. M. Quinkhard, „Portret van Joannes v. Buuren", 1728, als het vorig nr.; Inv. 8836, D. Ket, „Stilleven met vaas, viool en boeken", 1930, schoongemaakt en gevernist; sch. cat. 1952 nr. 87, J. C. Droochsloot, „Ganzenmarkt en Stadhuisbrug te Utrecht", 2e kw. 17e eeuw, verdoekt, schoongemaakt, geretoucheerd en gevernist; Inv. 11140, C. Cornelisz. v. Haarlem, „Doop van Christus in de Jordaan", tegen 1600, schoongemaakt en gevernist; sch. cat. 1952 nr. 216, C. v. Poelenburgh, „Rust op de vlucht naar Egypte", 1626, als het vorig nr.; Inv. 11054, J. A. Mariënhof, „Aanbidding der herders", omstr. 1650, als het vorig nr., bovendien craquelures afgezwakt; sch. cat. 1952 nr. 51, H. Terbrugghen, „De roeping van Mattheus", 1621, geretoucheerd; sch. cat. 1952 nr. 61, J. van Bijlert, „Marketentster", omstr. 1640, als het vorig nr.; sch. cat. 1952 nr. 153, G. v. Honthorst, „De dood van Seneca", 2e kw. 17e eeuw, als het vorig nr.; sch. cat. 1952 nr. 90, A. v. Everdingen, „Weidelandschap", 2e helft 19e eeuw, schoongemaakt; sch. cat. 1952 nr. 1121, C. H. J. Leickert, „Winterlandschap", 2e helft 19e eeuw, schoongemaakt; sch. cat. 1952 nr. 1162, Ndl. meester, „Memorietafel voor heer Raes v. Haemstede", omstr. 1435/1440, schoongemaakt, geretoucheerd en gevernist.

Tevens zijn ter plaatse een aantal schilderijen van het museum hersteld, vooral in verband met de veelvuldig tijdens de vorstperiode optredende blaasvorming; is aan cat. 1904 nr. 133, gebeeldhouwde figuur van St. Johannes de Evangelist een oude opengegane breuk opnieuw gecementeerd; is gerestaureerd en wormvrij gemaakt hist. cat. 1928 nr. 1502, Gebeeldhouwde figuur van Christus op de koude

steen, lindenhout omstr. 1500, Ndl. school; en werd gerepareerd Inv. 11220, Kunstkast van noten- en palissanderhout met binnenwerk van schildpad, 1e helft 17e eeuw (bruikleen Mr. W. K. baron v. Dedem, alhier), en Inv. 11288c, Gouden horloge met dubbele kast, buitenste met email-voorstelling, 1e helft 19e eeuw.

Tentoonstellingen.

1. 2 januari—15 februari „Joegoslavische middeleeuwse fresco's", omvattend 74 in opdracht der Joegoslavische regering vervaardigde copieën op linnen van muurschilderingen uit door de Turken verwoeste of overpleisterde kloosters en kerken, byzantiniserend in Servië en Macedonië, romaans en gotisch onder Boheems-Duitse en Italiaanse invloed in Dalmatië, Kroatië en Slovenië. De Joegoslavische gezant Z. Exc. Milan Ristić opende de tentoonstelling, na een welkomstwoord tot de aanwezige diplomaten door de burgemeester en een inleiding op het tentoongestelde door de directrice. Op 22 januari hield Prof. Svetosar Radojcić in de tentoonstellingshal van het museum een lezing met lichtbeelden over de ontwikkelingsgang dezer bijzondere kunst. De expositie telde 5.559 bezoekers, onder wie op 14 februari Mr. A. d'Ailly, burgemeester van Amsterdam.

2. 6 maart—3 mei „Meesterwerken van Sâo Paulo", een tentoonstelling van schilderijen der grote Europese meesters uit het Museu de Arte aldaar, bijeengebracht door de persmagnaat-senator Francisco de Assis Chateaubriand Bandeira de Mello, wiens voorliefde het portret geldt en de Franse modernen. De tentoonstelling is geopend door de consul-generaal van Brazilië de heer M. Tasso-Fragoso, na verwelkoming der buitenlandse gasten door de burgemeester en een inleiding door de directrice. De referendaris voor de kunstzaken aan het ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen mej. G. C. Canneman vertegenwoordigde de minister. De stichter van het Museu de Arte heeft op 25 maart de tentoonstelling bezocht, bij welke gelegenheid door de chef van het kabinet van de burgemeester, Mr. J. M. H. baron van Heemstra, aan hem en aan de directeur Prof. Dr. P. M. Bardi geschenken zijn uitgereikt namens het gemeentebestuur. De tentoonstelling telde 29.102 bezoekers, waarvan afzonderlijk zijn te vermelden Dr. W. R. Matthews, dean van St. Paul's

Cathedral te Londen, vergezeld van Jhr. Th. Röell, voorzitter van het Genootschap Nederland-Engeland (7 maart), de gezant van Uruguay en mevr. Sampognaro (10 maart), de Braziliaanse zaakgelastigde de heer Peixoto de Magalhaês (11 maart), de gezant van Mexico en mevr. Chavez (16 maart), de gezant van Argentinië en mevr. Escalante Posse vergezeld door Prof. Dr. C. F. A. v. Dam, directeur van het Spaans Instituut der Rijksuniversiteit (23 maart), en de gezant van Iran Z. Exc. Massoud Ansari (31 maart). Op laatstgenoemde datum bezochten de jaarbeursgasten uit de Antillen de tentoonstelling, op 5 april de buitenlandse persvereniging alhier ter gelegenheid van het afscheid van Mr. J. Milius als directeur der Koninklijke Nederlandse Jaarbeurs.

3. 16—28 april „Kinderen uit 44 landen tekenen sprookjes van Andersen", een tentoonstelling van internationale kindertekeningen onder auspiciën der stichting „Pro Juventute", ondergebracht in het Fentener van Vlissingenhuis en geopend door wethouder H. v. d. Vlist. Het aantal bezoekers bedroeg 921.

4. 5—27 juni, tentoonstelling van schilderijen en aquarellen door de Franse schilder Paul Collomb, pensionnaire van het Institut Français te Amsterdam, ten dele vervaardigd tijdens zijn verblijf in Nederland en Spanje. Een der fraaiste schilderstukken, voorstellende 2 Madrileense vrouwen en een kind (Inv. 11306) werd voor het museum aangekocht. Het aantal bezoekers beliep 1.406.

5. 21 augustus—31 oktober, verlengd tot 14 november „De Schatten van Peru", tentoonstelling van ceramiek, weefsels, snij- en beeldhouwwerk, gouden sieraden en andere Peruaanse oudheden uit de Prae-Inca- en Incatijd, georganiseerd in samenwerking met de Stichting „Het Spaans Instituut" aan de Rijksuniversiteit te Utrecht en met steun van het Prins Bernhard-Fonds. Daar de tentoonstelling met een batig saldo is gesloten, is het niet nodig gebleken van deze steun gebruik te maken. Z.K.H. de Prins der Nederlanden heeft in zijn hoedanigheid van voorzitter van de Stichting „Het Spaans Instituut" het erevoorzitterschap van deze tentoonstelling op zich willen nemen en heeft haar geopend in tegenwoordigheid van tal van vertegenwoordigers der diplomatieke, culturele en handelskringen.

Tevoren had de directrice de aanwezigen verwelkomd en de opzet der tentoonstelling verklaard, en had mevr. G. E. G. van Giffen-Duyvis, lid van het uitvoerend comité, een wetenschappelijke uiteenzetting gegeven. De gezant van Peru, Z. Exc. Humberto Fernandez Davila betuigde Z.K.H. en de initiatiefnemers de dank zijner regering. Gedurende deze expositie heeft mevrouw van Giffen-Duyvis op 3 en 27 september lezingen met lichtbeelden gehouden over land en volk van Peru, waarvan de 1e voor het algemeen publiek, de 2e voor de leden der Vereniging van Vrouwen met Academische Opleiding. Mr. W. J. van Balen hield op 6 en 18 oktober zeer druk bezochte voordrachten. De tentoonstelling trok 22.737 bezoekers.

Op 13 september bezocht H.M. de Koningin de tentoonstelling, vergezeld van haar particuliere secretaris baron van Heeckeren van Molecaten en diens echtgenote, en liet zich in bijzijn der beide overige leden van het uitvoerend comité, Prof. Dr. C. F. A. van Dam, directeur van het Spaans Instituut der Rijksuniversiteit en mevr. G. E. G. van Giffen-Duyvis, voorlichten door de directrice, waarna in de stijlkamers van het museum werd thee gedronken.

Op 5 oktober leidde de directrice H.H.K.K.H.H. de prinsessen Beatrix en Irene op de expositie rond in gezelschap van Jkvr. Renée Röell en van de verzorgster der prinsessen mej. A. Broers. Voorts zijn aan bezoekers der tentoonstelling nog te noemen de gezant van Japan en mevr. Okamoto (10 oktober) en burgemeester d'Ailly (15 oktober).

Op 28 oktober heeft de heer Fernandez-Davila aan de 3 leden van het erecomité te zijnent de eretekenen uitgereikt in verband met de benoeming van Prof. van Dam tot commandeur en van mevr. van Giffen en de directrice tot officier in de orde „De Meritos Distinguidos del Peru".

6. 8—13 november, fotosalon der Vereniging van Utrechtse Amateur-Fotografen, gehouden in het Fentener v. Vlissingenhuis en geopend door wethouder H. v. d. Vlist, nadat het woord was gevoerd door de heren P. v. Staveren, voorzitter der vereniging — die tevens de uitreiking van de wisselbeker, vergezeld van een persoonlijk geschenk, aan de heer Leo Nagel verrichtte als aan de vervaardiger

der bekroonde foto — en C. R. Brest v. Kempen, erevoorzitter. De tentoonstelling telde 508 bezoekers.

7. 10 december 1954—2 februari 1955, Kersttentoonstelling „De Madonna in de Kunst". Voor deze tentoonstelling werd een keuze gedaan uit de kunstwerken, die op de gelijknamige, uitgebreider expositie in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen waren bijeengebracht (28 augustus—14 november) en aangevuld met stukken naar eigen smaak. Deze expositie werd door de burgemeester geopend in tegenwoordigheid van de internuntius ad interim Mgr. Ottavio de Liva en van vele leden van het corps diplomatique, na een inleiding door de directrice. Op 31 december beliep het aantal bezoekers 4.503. Tot de meest vooraanstaande bezoekers behoorde de minister van binnenlandse zaken, tevens minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen ad interim, Z. Exc. Prof. Dr. L. J. M. Beel, vergezeld van de adviseur in algemene dienst bij het ministerie van O.K. en W. Mr. H. J. Schölvinck (22 december), alsmede de gezant van Argentinië, Z. Exc. Dr. Natalio Carvajal Palacios (13 december), die door de directrice werden rondgeleid.

8. 17 december 1954—7 januari 1955, tentoonstelling van abstracte schilderkunst vanwege de Utrechtse Expositiegroep, gehouden in de tentoonstellingshal van het museum en geopend door de wethouder voor culturele zaken, de heer H. v. d. Vlist, na een welkomstwoord van de voorzitter der groep de heer R. Watjer. Op 31 december bedroeg het aantal bezoekers 727. Tijdens deze tentoonstelling hebben verschillende leden der groep zich voor het toelichten hunner artistieke bedoelingen aan leerlingen van het gymnasiaal en middelbaar onderwijs en voor de hieruit ontstaande debatten beschikbaar gesteld.

Mede dank zij een van jaar tot jaar intensiever propaganda heeft het museum zich in weinige jaren de plaats veroverd van een dat internationaal meetelt door het gehalte van zijn tentoonstellingen. De snelle groei der instelling zal, willen staf en personeel in staat zijn aan de zozeer verhoogde activiteit het hoofd te bieden, op de duur moeten leiden tot een ruimer personeelsbezetting. Zoals de toestand zich thans ontwikkelt is er sprake van voortdurende overbelasting.

Allereerst verschaffen de voorbereiding en inrichting van een reeks omvangrijke tentoonstellingen aan directrice en wetenschappelijke staf veel werk, alleen het aantal verwerkte brieven bedroeg in dit dienstjaar ruim 6.500. Daarbij komt, dat naarmate de publieke belangstelling meer op het museum is gericht, de giften, aanbiedingen, verzoeken om inlichtingen en aanvragen voor rondleidingen in of buiten diensttijd, evenredig zijn toegenomen en dat het behandelen van dit alles zeer tijdrovend is. De jaarlijks terugkerende werkzaamheden van inventariseren, catalogiseren, fotograferen, samenstellen van het jaarverslag enz. kunnen dan ook niet langer zonder veelvuldige onderbrekingen en zelfs achterstand worden verricht. Zo is het al jaren volstrekt ondoenlijk om het jaarverslag op tijd te doen verschijnen. Nog meer in het nauw komt het zo noodzakelijk wetenschappelijk onderzoek, dat evenzeer als het propageren van kunst en kennis onder een zo talrijk mogelijk publiek, voor de musea een hoofdtaak uitmaakt.

Voor de verhoogde tentoonstellings- en propaganda-activiteit wordt van de slechts uit enkele personen bestaande administratie van het museum, die behalve met de gewone boekhoudkundige werkzaamheden, evenzeer naar verhouding toegenomen, met het afwerken van transporten, verzekeringen, douaneformaliteiten enz., en met het stencilwerk, het adresseren, verpakken en verzenden van een steeds toenemend propagandamateriaal is belast, ook werk buiten de diensturen gevraagd. De extra administratieve kracht in de rang van klerk, speciaal voor de correspondentie in de vreemde talen, tot wiens benoeming per 1 augustus de machtiging van Burgemeester en Wethouders was verkregen, had op 31 december zijn intrede nog niet gedaan, zodat bij voortduring de wetenschappelijke ambtenaren deze werkzaamheden voor hun rekening hebben moeten nemen. De taak van directrice en naaste medewerkers is dit jaar bovendien nog verzwaard, doordat men veelvuldig met ziekte onder staf en personeel had te kampen.

Het toenemend besef voor de waarde van kunst en cultuur moge er toe leiden ook de salariëring van de ambtenaren van het Centraal Museum in nabije toekomst te herzien.

De directrice heeft op 26 januari voor de Utrechtse afdeling van het Instituut voor arbeidersontwikkeling een lezing gehouden over het belang van musea voor het culturele leven in het algemeen en meer speciaal van het Centraal Museum voor Utrecht en omgeving. Aansluitend op deze lezing heeft zij op 30 januari de groep door het Centraal Museum rondgeleid.

De museumcommissie is dit jaar bijeengekomen op 22 februari, 8 en 29 maart, 13 en 27 september en 1 november. Per 2 januari ging het voorzitterschap over van de burgemeester op wethouder H. v. d. Vlist. Op 14 februari overleed het lid J. A. Brom. De commissie is uitgebreid met 2 leden, de heren Mgr. E. Lagerwey en J. M. Fentener van Vlissingen (per 19 mei).

De medezeggenschapscommissie heeft vergaderd op 18 oktober.

Het gemeentebestuur heeft op 28 juni de te Utrecht congresserende leden der Vereniging van Gasfabrikanten in het museum ontvangen, en op 13 juli de deelnemers aan de academische zomercursus voor buitenlandse studenten.

Voor „Ambtelijke Vorming" zijn er dit jaar 2 excursies naar het museum gehouden in aansluiting bij het programma van het seizoen 1953/54, nl. op 18 januari naar de tentoonstelling „Joegoslavische middeleeuwse fresco's" en op 14 oktober naar de tentoonstelling „De schatten van Peru".

Aan uitvoeringen die in de tentoonstellingshal plaatsvonden zijn te vermelden de 3 volgende recitals onder auspiciën van de Utrechtse Kring: recital voor piano vierhandig door Debora en Boukje Land (23 februari); pianorecital door de Engelse pianist Hubert Harry (1 maart); concert van het Gezelschap voor Oude Muziek bestaande uit: Hans Philips (clavecimbel), Lien Beyers (korthalsviool), Herman Ehrenfeld (dwarsfluit), Corry Jansen-Reder (viola da gamba) (8 maart).

Prof. Dr. W. Vogelsang heeft tot zijn plotseling overlijden op 14 december de wetenschappelijke staf wekelijks college gegeven over de toegepaste kunsten, in casu de meubelen, zoals hij dat ook in 1953 had gedaan.

Ten geschenke werden ontvangen:

Voor het historisch museum: Inv. 11320, Vaandel met toebehoren van het Ndl. Werkliedenverbond „Patrimonium" afd. Utrecht, 1883, bruin fluweel, van R. Hagoort alhier; Inv. 11331 t/m 33, Drie fragmenten van Jacobakannetjes, gevonden bij verbouwing van Slavenburg's Bank N.V., Janskerkhof 22, 14e/16e eeuw, van de directie; Inv. 11352, Fragment van een dgl. kannetje, 17e eeuw, Inv. 11353, Potdekselfragment, Inv. 11354, Kanfragment, Nederrijns aardewerk, alle gevonden in de tuin der Willem Arntszstichting, Agnietenstraat 2, 15e/17e eeuw, van J. v. Galen alhier; Inv. 11288a, Afdruk in rode was van het zegel der Ndd. Hervormde Diaconie te Utrecht, 1768, Inv. 11288b, Afdruk in rode lak van het zegel van het Oudeliedenhuis van idem, 19e eeuw, beide van J. Schipp alhier. Aanwinsten.

Voor de afdeling Kunst:

Schilderijen: Inv. 11328c, J. Veth, „Portret van Albertine Christine Gewin-v. Woensel Kooy", omstr. 1900, legaat mej. A. C. Gewin alhier.

Meubelen: Inv. 10204, Bronzen Empire-pendule (onder stolp; tevoren bruikleen), Inv. 11238/39, Idem met schoorsteenluchters, alle omstr. 1810, legaat Jhr. J. K. Lampsins v. d. Velden te Doorn; Inv. 11298, Kamerkapstok, omstr. 1875, zwartgelakt vurenhout met kruissteekborduursel achter glas, van mej. J. Ph. Meissen alhier; Inv. 11307, Luiermand van rotanvlechtwerk, 19e eeuw, van de kraamkliniek van het Stads- en Academisch ziekenhuis alhier.

Goud en zilver: Inv. 11288c, Gouden horloge met dubbele kast, buitenste met email-voorstelling, 1e helft 19e eeuw, van mevr. Faure-Ittmann te Wapenveld; Inv. 11289b, Zegelring met het wapen van Martens v. Sevenhoven, omstr. 1850, goud en kornalijn, van de familie Martens v. Sevenhoven te Almen.

Ceramiek: Inv. 11281, Twee fruitmandjes met onderschalen, wit opengewerkt Wedgwoodaardewerk, omstr. 1820, van mevr. J. L. Redeke-Hoek alhier.

Glas: Inv. 11355, Kinder-advokaatstelletje (blaadje, karaf, 4 glaasjes), omstr. 1825, van mej. J. Ph. Meissen alhier; Inv. 8755, Groen-

glazen bowlpot met deksel, omstr. 1800 (tevoren bruikleen), van de familie Martens v. Sevenhoven te Almen.

Costuums: Inv. 11290a, Sierschort van geappliqueerde tule, omstr. 1850, van mej. I. v. Heusden alhier; Inv. 11308, Vijf witlinnen babyjakjes waarvan 4 gewatteerd, van de kraamkliniek van het Stads- en Academisch Ziekenhuis alhier; Inv. 11311/12, Winterkapothoed van zwart fluweel, Zomerkapothoed van zwarte tule, Inv. 11313/14, Twee zwartzijden voiles, Inv. 11315, Zwartzijden met gouddraad doorweven écharpe, Inv. 11316, Paar zwart chroomleren oudedamesbottines, Inv. 11317, Halflange oudedamesmantel, zwartwollen rips, alle 2e helft 19e eeuw, van de dames A. C. en E. M. Duvergé alhier; Inv. 11318/19, Kapothoed van zwart fluweel, Idem van zwart laize, beide omstr. 1910, van mej. M. M. Scholten alhier; Inv. 11321, Pellerine van blauw-en-gele changeant tafzijde, omstr. 1860, Inv. 11322, Japon van champagnekleurig neteldoek, omstr. 1825, Inv. 1323, Twee witkatoenen matrozenblouses, omstr. 1890/1900, alle van Prof. Dr. C. J. de Vogel alhier; Inv. 11324, Kraag van ecru linnen bandjes, Inv. 11326, Damesnachtmuts van witkatoenen kunstbreiwerk, Inv. 11327, Paar lange dames-zomerhandschoenen van ecru machinaal zijden tricot, Inv. 11328, Paar lange meisjes-zomerhandschoenen van witlinnen machinaal kunstbreiwerk, alle 2e helft 19e eeuw, van mevr. C. A. H. Mulder-Poel alhier.

Varia: Inv. 11279, Visitekaartjes-etui van ivoorsnijwerk in Chinese stijl, Inv. 11280, Handschoenrekker van idem, beide 2e helft 19e eeuw, van mevr. J. L. Redeke-Hoek alhier; Inv. 11289a, Foliobijbel in kalfsleren band, 1864, van mej. M. H. Zambanx te Driebergen; Inv. 11292, Naaimachine merk Saxonia, omstr. 1870, van de dames Brouwer alhier; Inv. 11299, Tabakszak van bruinzijden tricotbreiwerk met kraaltjes, 1838, Inv. 11300, Bellekoordfragment met kruissteekborduursel, midden 19e eeuw, Inv. 11301, Tondeldoos, Inv. 11302, Vuurslagdoosje, beide messing, 19e eeuw, Inv. 11356, Visitekaartjes-boekje, 2e helft 19e eeuw, goudleer, alle van mej. J. Ph. Meissen alhier; Inv. 11309, Geelgelakt vurenhouten dekenklem, Inv. 11310, Fragment van kraamstoelmodel, eikenhout met linnen bekleding, beide 19e eeuw, van de kraamkliniek van het Stads- en Aca-

demisch Ziekenhuis alhier; Inv. 11325, Kruikenzak van wit à-jour katoenen breiwerk, 2e helft 19e eeuw, van mevr. C. A. H. Mulder-Poel alhier; Inv. 11328b, Loopwagen, midden 19e eeuw, van N. Weismann alhier; Inv. 11334, Bijbeltje in segrijnleren band, 1771, van J. W. Entrop alhier; Inv. 11335/36, Twee boekjes (schoolprijzen), midden 19e eeuw, van C. v. Kampen alhier; Inv. 11241a, Speelgoedkoets met 4 paarden en tuig, 19e eeuw, van Mr. C. C. V. baron v. Boetzelaer te De Bilt.

Aangekocht uit museumfonds werden:

Voor het historisch museum: Munten: Inv. 11221, Ndl. dukaat geslagen te Utrecht, 1779, goud.

En voorts: Inv. 11303, H. Cock, „Portret van de schilder Jan v. Scorel", kopergravure, midden 16e eeuw.

Voor de afdeling Kunst:

Schilderijen: Inv. 6840, J. Th. Toorop, „Portret van Dr. J. H. Schrörs", omstr. 1900 (tevoren bruikleen); Inv. 11241, H. Terbrugghen, „De rijke man en de arme Lazarus", omstr. 1610; Inv. 11287, B. v. d. Leck, „Op het perron", 1913; Inv. 11288, P. Moreelse, „Venus met duif" (origineel van de copie sch.cat. 1952 nr. 198), 1628; Inv. 11290, J. M. Quinkhard, „Portret v. Johannes v. Buuren", 1728; Inv. 11306, P. Collomb, „Twee Madrileense vrouwen met kind", 1952; Inv. 11333a, J. v. Liefland, „Man bij bouwval", omstr. 1850.

Grafiek:

van C. L. W. Dreibholtz: Inv. 11242, „Riviergezicht bij een dorp", gewassen sepia-pentekening, Inv. 11243, „Idem met scheepswerf", aquarel, Inv. 11244, „Vissers aan rotsige kust", gewassen sepia-pentekening, Inv. 11245, „Gezicht op Schokland", gewassen sepia-tekening, Inv. 11246/47, „Twee havengezichten met diverse scheepstypen", gewassen sepia-pentekeningen, alle midden 19e eeuw;

van J. M. Quinkhard: Inv. 11248, „Portret van de zoon van de kunstenaar", 1e helft 18e eeuw;

van J. Both: Inv. 11249/50, „Berglandschap tussen Ancona en Sinigaglia", gewassen pentekening O.I. inkt en ets hiernaar, Inv. 11251, „Italiaans rotslandschap", zwartkrijttekening uitgewerkt in gewassen sepia, alle 2e kw. 17e eeuw;

van M. d'Hondecoeter: Inv. 11252, „Wijfjespauw met kiekens in een park", gewassen sepiatekening, 2e helft 17e eeuw;

van H. Saftleven: Inv. 11253, „Italiaans rivierlandschap met muilezeldrijver", zwartkrijttekening gewassen in O.I. inkt, 1663;

van J. Wttewael: Inv. 11254, „Aanbidding der Herders", gewassen sepia-pentekening, omstr. 1600;

van C. Wittel: Inv. 11255, „Waltoren en poort ener Italiaanse stad", als vorig nr., omstr. 1700;

van Abr. Bloemaert: Inv. 11256, „Vertumnus en Pomona", gewassen pentekening in bister, Inv. 11257, „Een kluizenaar verbrandt zijn bed", idem met wit gehoogd, Inv. 11258, „Johannes de Doper predikend", gewassen sepia-pentekening met wit gehoogd, Inv. 11259, „Hemelvaart der H. Maagd", gewassen sepia-pentekening, alle omstr. 1600;

van M. v. Heemskerck: Inv. 11260, „Pleit tussen God en duivel", pentekening, 1561;

van W. de Heusch: Inv. 11261, „Italiaans rivierlandschap met brug", gewassen O.I. inkt tekening, midden 17e eeuw;

van D. Stoop: Inv. 11262/63, „Twee jachttaferelen", Inv. 11264, „Twee rustende ruiters", Inv. 11265, „Rust op de jacht", alle etsen, 4e kw. 17e eeuw;

van A. Houbraken: Inv. 11266, „Portret van de schilder Jan Baptista Weenix", zwartkrijttekening met wit gehoogd, omstr. 1680;

van C. v. d. Passe de Oude: Inv. 11267, „Neptunus en Amphitrite", gewassen sepiatekening, Inv. 11268, „Allegorisch frontispice", gewassen indigotekening, Inv. 11269/70, „Ontwerp voor emblema der vergankelijkheid", gewassen sepia-pentekening met zwart krijt en kopergravure hiernaar, alle omstr. 1600;

van J. en P. J. v. Liender: Inv. 11271, „Dorpsgezicht bij Soest", gewassen sepiatekening, 3e kw. 18e eeuw, Inv. 11272, „Vissers op rivier in een stadje", O.I. inkttekening gewassen in sepia, 1750;

van P. v. Liender: Inv. 11273, „Strandgezicht te Noordwijk aan Zee", gewassen sepiatekening, 1753;

van P. J. v. Liender: Inv. 11274, „Dorpsgezicht (Soest?)", gewassen sepiatekening, 1769;

van W. Roelofs: Inv. 11275, „Gezicht op de Tolsteegpoort", aquarel, 1842;

van J. v. Cuylenburgh: Inv. 11276, „Landschap met rivieroever", gewassen O.I. inkt-pentekening, 1681;

van J. de Grave: Inv. 11277, „Panorama der stad Utrecht uit het oosten", gewassen O.I. inkt-pentekening, einde 17e eeuw;

van O. Mendlik: Inv. 11329, „Dalmatijns kustgezicht", geaquarelleerde O.I. inkt-pentekening, 1900;

van W. v. Leusden naar H. Seghers: Inv. 11351, „Bemoste lork", ets in kleur gehoogd, omstr. 1950.

Meubelen: Inv. 11328h, Lodewijk XV-commode, marqueterie met grijsbruin marmeren blad, omstr. 1750.

Zilver: Inv. 11289, Stel tafelzilver (18 vorken en 18 lepels), 18e eeuw; Inv. 11328a, Theepotje door Cornelis Johannes v. Straatsburg, 1752; Inv. 11328e, Presenteerblad, door Derk Egeling, 1779; Inv. 11328f, Tabakspot, door Dirck v. Gameren, 1766; Inv. 11328g, Paar Lodewijk XIV-kandelaars, alle Utr. keur, 1730; Inv. 11330a, Zoutvat aan Chr. v. Vianen toegeschr., omstr. 1630; Inv. 11357, Beeld van de H. Jozef met Jezuskind, door Nic. Verhaer, begin 18e eeuw.

Ceramiek: Inv. 11278, Twee tabakspotten, blauw Delfts aardewerk met koperen deksels, fabriek „De Drie Klokken", begin 18e eeuw; Inv. 10305, Tweeledige houder voor olie- en azijnfles, 1e kw. 18e eeuw; Inv. 10308, Achtkantig schaaltje met opstaande rand, Louwijs Fictorsz., „De Dobbele Schenckan", einde 17e eeuw; Inv. 10311, Bierkan met een pauw, bloemen en arabesken en latere tinmontuur, 1e kw. 18e eeuw; Inv. 10315, Tulpenvaas met achthoekig deksel, Anthonie Jeronymus v. d. Kloot, „De Drie Vergulde Astonnekens", omstr. 1700; Inv. 10322, Bord met bloemendecor en ingedeelde rand, „De Roos"; Inv. 10325, Achthoekige vierkante plaquette met Chinese figuur, beide 1e kw. 18e eeuw.

Varia: Inv. 11291, Twee straatlantaarns met bijbehorende lantaarnpalen, ijzer en glas, 1832; Inv. 11337 t/m 44 en 11346a–b, Tien boekjes (schoolprijzen), midden 19e eeuw; Inv. 11345, Tijdschriftjaargang „Prenten-Magazijn voor de jeugd", 1844; Inv. 11346, Boek

„De christelijke echtgenoote in haren omgang met God", door A. Radijs, Nijmegen 1841.

Met de verzamelingen werden verenigd:

Voor het historisch museum: overgedragen door Gemeentewerken: Inv. 11293, Balkfragmenten van een zoldering met snijwerk van chimaeren, afkomstig van het voormalig gebouw van het Gemeentelijk Huisvestingsbureau, Minrebroederstraat; Inv. 11294, Fragment van kegelvormige aarden pot met deksel, beide 17e eeuw; Inv. 11295, Potdekselfragment met bruine glazuurresten, Inv. 11296, Fragment van een groen geglazuurd aarden kachelbekleding met vogel in reliëf, Inv. 11297, Koperen kogelbel, alle opgebaggerd uit de Oudegracht bij het stadhuis, 19e eeuw; Inv. 11330, Vier fragmenten van een beschilderde planken zoldering, afkomstig van het huis Rhijnauwen, 16e eeuw; Inv. 11347, Paars tegeltje met plantaardig decor, gevonden bij verbouwing der Arrondissementsrechtbank, Hamburgerstraat, omstr. 1800; Inv. 11348, Tegelfragment met donkerbruin plantaardig decor op groene grond, gevonden op het Domplein, 15e–16e eeuw;

overgedragen door de Gemeente: Inv. 11305, Lodewijk XV-wandbetimmering met marmeren schoorsteenmantel, ingebouwde wandschilderingen en sopraporte door J. P. van Liender, en spiegel, afkomstig uit de regentenzaal der Ndd. Herv. Diaconie, Breedstraat, 1760.

In bruikleen aan het museum ontvangen werden:

Voor de afdeling Kunst:

Schilderijen: Inv. 11222, Abr. Bloemaert, „Boerenvrouw", omstr. 1635, Inv. 11223, idem, „Boer met eieren", 1635, Inv. 11224, idem, „Triomf van Neptunus", omstr. 1615, Inv. 11225, idem, „Doop van de Moor", omstr. 1620, Inv. 11226, J. Wttewael, „Loth en zijn dochters", omstr. 1600, Inv. 11227, P. Moreelse, „Portret van een jonge vrouw", Inv. 11228, P. Moreelse, „Damesportret", beide omstr. 1610, Inv. 11229, R. Savery, „Landschap met herders en vee", omstr. 1615, Inv. 11230, J. C. Droochsloot, „De 7 werken van barmhartigheid", omstr. 1618, Inv. 11231, idem, „Afdanking der waardgelders", 1629, Inv. 11232, C. v. Poelenburgh, „Landschap

met nimfen en saters", omstr. 1640, Inv. 11233, J. v. Bijlert, „De verleiding", omstr. 1650, Inv. 11234, M. d'Hondecoeter, „Landschap met gevogelte", omstr. 1670, Inv. 11235, J. H. Verheyen, „Stadsgezicht met poort", omstr. 1830, alle van de Dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen te 's-Gravenhage.

Meubelen: Inv. 11240, Paar verguld bronzen Lodewijk XV-muurcandelabres, 2e helft 19e eeuw, van idem; Inv. 11286a t/m f, Mahonie Biedermeier-ameublement overtrokken met groen gestreept pluche, omstr. 1815/20, van het stadhuis; Inv. 11304, Mahonie Empire-schommelwieg, omstr. 1810, van mej. H. Mijnssen te Zeist; Inv. 11328d, Lodewijk XV-vestibulelantaarn, omstr. 1750, verguld brons, van de Dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen te 's-Gravenhage.

Zilver: Inv. 11236, Ovale Lodewijk XV-wijnkoeler, Utr. keur, omstr. 1750, van idem.

Ceramiek: Inv. 11237, Twee schoorsteenvazen van donkerblauw Sêvresporselein, 2e helft 19e eeuw, van idem.

Glas: Inv. 11282, Wijnglas met steel van wit draadglas; Inv. 11283/84, Twee brandewijnglazen met steel idem; Inv. 11285a–b, Twee groene rijnwijnglazen, alle 18e eeuw, van mevr. J. L. Redeke-Hoek alhier.

Varia: Inv. 11349, Damasten tafellaken en 24 servetten in millefleurspatroon, omstr. 1780; Inv. 11350, Damasten tafellaken en 24 servetten met voluten, ranken en monogram AW, 19e eeuw, alle van Jhr. Mr. Th. M. van Asch van Wijck alhier.

In bruikleen van het museum gegeven werden:

Aan het museum „Het Catharijnegasthuis" te Gouda: Inv. 10636, Majolica bordfragment met het Goudse wapen, 2e kw. 17e eeuw; Inv. 10715, Fragment van idem met hetzelfde wapen omstr. 1630.

Aan het Universiteitsmuseum alhier: sch. cat. 1952 nr. 350, P. C. Wonder, „Portret van Prof. Dr. Alexander C. G. Suerman", vóór 1840; sch. cat. 1952 nr. 1102, F. X. J. Jacquin, „Idem van Prof. Dr. B. F. Suerman", 1822; sch. cat. 1952 nr. 116, H. A. F. A. Gobius, „Oudegracht met St. Barbaragasthuis", 1837.

Aan idem voor het museum van 's Rijks Veeartsenijschool: hist. cat.

1928 nr. 3167, Fundatiesteen der school, 1872, hardsteen; hist. cat. 1928 nr. 3171, Vaandel van het Veterinair Studentencorps „Absyrtus", na 1921, groen fluweel.

Uit bruikleen van het museum teruggenomen werden:

Door de erven Jhr. J. K. Lampsins v. d. Velden te Doorn uit diens bewaargeving: Inv. 10915, P. C. Wonder, „Portret van de vice-admiraal Jan v. d. Velden", omstr. 1825; Inv. 10916, Monogrammist AB, „Idem van de heer Munter", 1672; Inv. 10917, P. Nason, „Idem van mevr. Munter", 1671; Inv. 10918, T. Regters, „Vrouwenportret, lid der familie v. d. Velden", 1755; Inv. 10919, A. Boonen, „Mansportret, lid idem", Inv. 10920, A. Boonen, „Vrouwenportret, lid idem", beide omstr. 1700; Inv. 10921, Ndl. meester 18e eeuw, „Mansportret, lid idem"; Inv. 10922, Ndl. meester omstr. 1700, „Mansportret, lid idem"; Inv. 10923, Ndl. meester omstr. 1700, „Portret van Frans v. d. Velden"; Inv. 10924, Ndl. meester omstr. 1700, „Idem van Constantia Maria v. d. Velden"; Inv. 10925, Ndl. meester omstr. 1800, „Idem van Jacob v. d. Velden"; Inv. 10926, Ndl. meester omstr. 1800, „Idem van Maria Jacoba v. d. Velden-Brants"; Inv. 10927, Chr. Kramm, „Idem van Karel v. d. Velden", 1829; Inv. 10928, Chr. Kramm, „Idem van Karel v. d. Velden", 1829(?); Inv. 10929, Chr. Kramm, „Idem van Pieter Cornelisz. v. d. Velden", omstr. 1835; Inv. 10930, Ndl. meester omstr. 1700, „Vrouwenportret, lid der familie v. d. Velden"; Inv. 10931, Ndl. meester omstr. 1776, „Portret van Jacob Andries v. d. Velden"; Inv. 10932, Ndl. meester omstr. 1776, „Idem van Susanna Antoinette v. d. Velden"; Inv. 10933, L. Tocqué, „Mansportret, lid der familie v. d. Velden", midden 18e eeuw; Inv. 10934, Ndl. meester 17e eeuw, „Idem, lid der familie v. d. Velden"; Inv. 10935, Chr. Kramm, „Portret van mej. Berghuys", omstr. 1835; Inv. 10936, Ndl. meester 1662, „Idem van de heer Piso"; Inv. 10937, Ndl. meester 1669, „Idem van mevr. Piso"; Inv. 10938, N. Maes toegeschr., „Idem van de heer Munter", Inv. 10939, N. Maes toegeschr., „Idem van mevrouw Munter", beide einde 17e eeuw; Inv. 10940, Ndl. meester 18e eeuw, „Mansportret, lid der familie v. d. Velden"; Inv. 10941, Ndl. meester 18e eeuw, „Vrouwen-

portret, lid idem''; Inv. 10942, Ndl. meester 18e eeuw, ,,Portret van de heer Sautijn''; Inv. 10943, Ndl. meester 18e eeuw, ,,Idem van mevr. Sautijn''; Inv. 10944, J. M. Quinkhard, ,,Idem van Margaretha Lampsins-Sautijn'', Inv. 10945, J. M. Quinkhard, ,,Idem van mevr. Munter'', beide 1743; Inv. 10946, G. Schalcken, ,,Vrouwenportret, lid der familie v. d. Velden'', omstr. 1700; Inv. 10947, M. Wulfraat, ,,Portret van Jacob de Neufville'', Inv. 10948, M. Wulfraat, ,,Idem van Suzanna de Neufville-v. d. Velden'', beide 1715.

Door Dr. C. Lens te Kampen: Inv. 10961l, J. P. v. Wisselingh, ,,Landschap'', aquarel, midden 19e eeuw; Inv. 10875, O. Mendlik, ,,De golf'', ets, 1939; Inv. 10961u, C. A. Breitenstein, ,,Duinen'', omstr. 1900; Inv. 10961w, O. Eerelman, ,,St. Bernardshond'', omstr. 1875; Inv. 10961n, Monogrammist CS, ,,Stadsgezicht (Dordrecht?)'', houtsnede, 1e kw. 20e eeuw; Inv. 10961j, M. J. Lens, ,,De Kromme Rijn'', aquarel, 3e kw. 19e eeuw.

Door de N.V. Bank voor onroerende zaken te Amsterdam: cat. ,,Kunst na 1850'' nr. 208, P. v. Wijngaerdt, ,,Stilleven met geraniums'', omstr. 1920–24.

Door de erven J. E. Brom alhier: Inv. 7536, L. Zijl, ,,Knielend vrouwelijk naakt'', omstr. 1930, brons.

Door J. Post te Amsterdam: Inv. 10858, Etagèrekast, noten- en cederhout, Inv. 10859, Toilettafel, idem plus wortelnotenhout, Inv. 10860, Penanttafel, noten- en cederhout, Inv. 10861, Speeltafeltje, mahoniehout, alle omstr. 1860.

Door Jhr. Mr. Th. M. v. Asch v. Wijck alhier: Inv. 9083, P. Starreveld, ,,Meisjesfiguur met hert'', 1930, eikenhout.

Door M. Schaap alhier: Inv. 11111, Eiken huisdeur met korinthische middenpilaster, afkomstig van de Plompetorengracht, 18e eeuw, geschonken onder eigendomsvoorbehoud in 1953 en in 1954 teruggevraagd.

Door het Gemeentemuseum te 's-Gravenhage: Inv. 7966, Japon van donkerblauwe in bloempatroon gebrocheerde zijde, omstr. 1800; Inv. 7968, Twee kammetjes met valse krullen, 18e eeuw; Inv. 10135, Bonte tegel met Romeins soldaat, 2e helft 17e eeuw; Inv. 10140, Dito plooischotel met portret van de koning-stadhouder Willem III, einde

17e eeuw; Inv. 10141, Bordje met blauw bloemdecor, begin 18e eeuw; Inv. 10142, Achthoekige blauwe tegel met rivierlandschap in de stijl van F. Frijtom, einde 17e eeuw; Inv. 10144, Kwispedoor met tafereel van walvisvangst, 1722; Inv. 10145, Twee geschulpte schaaltjes met blauw bloemdecor, fabriek de Roos, omstr. 1730; Inv. 10146, Bord met Chinees blauw bloemdecor, merk Chinees teken, 18e eeuw; Inv. 10147, Theebusje met 4 blauwe bloemmedaillons, fabriek de Roos, Inv. 10148, Twee muiltjes met blauw bloemdecor, alle begin 18e eeuw; Inv. 10149, Twee kandelaartjes met decor idem, fabriek „De Grieksche A", omstr. 1760; Inv. 10150, Bont wapenbord met wapen van I. A. C. Douw, 1750; Inv. 10151, Dito bordje met bloemvazen en vogels in medaillon, Inv. 10152, Dito borstelrug met Chinees tuinlandschap, Inv. 10153, Muiltje met bont bloemdecor, alle midden 18e eeuw; Inv. 10154, Bonte papegaai op voetstuk, 18e eeuw; Inv. 10155, Kinderstoel van wit Delfts aardewerk, einde 18e eeuw; Inv. 10156, Maandbord met tuinlandschap, fabriek De Ster, midden 18e eeuw; Inv. 10157, Bonte koffiekan met deksel, fabriek „De Dobbele Schenckan", Inv. 10158, Twee paar mes en vork met heften van bont Delfts aardewerk, alle 18e eeuw.

Uit bruikleen van het museum terugontvangen werden:

Van het Utrechts Conservatorium: Inv. 10977*a*, Steinwayvleugel, omstr. 1940.

Van het stadhuis: sch. cat. 1952 nr. 1303, J. B. Scheffer, „Portret van Mr. J. Hinlopen", 1788.

Van Gemeentewerken (Achter Clarenburg 12): sch. cat. 1952 nr. 1298/99, G. v. Santen toegeschr., „Twee versies van het gevecht tussen Bréauté en Lekkerbeetjen", beide 2e kw. 17e eeuw.

Van het Zoölogisch Laboratorium der Rijksuniversiteit (Janskerkhof 3): sch. cat. 1952 nr. 1334, H. Verschuring, „Heuvellandschap met paarden", 2e helft 17e eeuw.

Uitgeleend aan tentoonstellingen en wederom terugontvangen werden:

Aan het Stedelijk Van Abbe-museum te Eindhoven, tentoonstelling „Onze Beeldhouwkunst der Late Middeleeuwen" (23 december 1953—

2 februari 1954) welke vervolgens in het *Museum voor Nieuwe Religieuze Kunst alhier* is gehouden (6 februari—8 maart) en zonder de inzending van het Centraal Museum in het Museum Bonnefanten te Maastricht: hist. cat. 1928 nr. 1496, „Sluitsteen voorstellende de Hl. Hiëronymus", Stichts einde 15e eeuw; hist. cat. 1928 nr. 1271, C. de Wael toegeschr., Vijf beelden: St. Maarten te paard, St. Joris, St. Agnes, St. Paulus, St. Maria Magdalena, afkomstig uit de grafkapel van bisschop Rudolf van Diepholt in de Dom, omstr. 1480; hist. cat. 1928 nr. 3248, Schoorsteenfries met de Nood Gods, Stichts einde 16e eeuw; hist. cat. 1928 nr. 1388, Votieftafel met schenker en St. Jacobus Major, afkomstig uit de kloostergang der St. Mariakerk, Stichts omstr. 1500, alle gepolychromeerde kalksteen; hist. cat. 1928 nr. 1101, Trant van Adriaen van Wesel, St. Maarten te paard, 4e kw. 15e eeuw, eikenhout.

Aan de Ndl. Israëlietische Gemeente te Deventer, tentoonstelling „Joodse Gebruiksvoorwerpen en Symbolen door de eeuwen heen" (1—14 februari): hist. cat. 1928 nr. 1507, Penning uitgereikt aan L. S. de Beer als kerkelijk besnijder, 1838, brons; hist. cat. 1928 nr. 1508, Idem op het 100-jarig bestaan der Ndl. Isr. Gemeente alhier, 1889, beide zilver; hist. cat. 1928 nr. 1509, Idem op de inwijding der synagoge aan de Springweg, 1925, brons; hist. cat. 1928 nr.1509*, Twee Lod. XVI besnijdenisstoelen met Hebreeuwse opschriften, omstr. 1800, lindenhout overtrokken met paars fluweel.

Aan de gemeente Wijk bij Duurstede voor de lustrumviering der Utrechtse Vrouwelijke Studenten-Vereniging op kasteel Duurstede (19—26 februari): cat. 1904 nr. 727*, Haardplaat met Esther en Ahasverus, cat. 1904 nr. 733[3]*, Haardplaat met David offerend, hist. cat. 1928 nr. 1027, Haardplaat met Prins Willem III als kind en de Ndl. Maagd, hist. cat. 1928 nr. 1021*, Haardplaat met wapen van Holland in de Hollandse tuin, hist. cat. 1928 nr. 1023, Haardplaat met wandelaars en page in een tuin, Inv. 7995, Haardplaat met annunciatie, alle 17e eeuw; hist. cat. 1928 nr. 1627, Twee tinnen schenkkannen, midden 16e eeuw.

Aan de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis te Brussel (12 maart—12 april) *en Mechelen* (17 april—27 mei), *tentoonstelling*

oude Mechelse Kunstnijverheden: cat. 1904 nr. 131, Klein albasten reliëf (Christus, H. Maagd, St. Jan, Maria Magdalena), cat. 1904 nr. 132, Albasten reliëf (De Geseling), hist. cat. 1928 nr. 1579, Twee panelen in hoogreliëf (Aanbidding der herders en laatste avondmaal), cat. 1904 nr. 133, Twee albasten beeldjes (H. Marcus en H. Joannes de Evangelist), alle 16 eeuw.

Aan het St. Bonifaciuslyceum alhier, schooltentoonstelling van bloemsierkunst (2—9 april): cat. „Kunst na 1850" nr. 49, R. Hynckes, „De sleutels van de anachoreet", 1942/43.

Aan het Museum voor Schone Kunsten te Gent, tentoonstelling Roelandt Savery (10 april—13 juni): sch. cat. 1952 nr. 247, R. Savery, Bloemenstilleven, 1601 of 4; sch. cat. 1952 nr. 250, R. Savery (?), Appelschimmel, 18e eeuw; sch. cat. 1952 nr. 631, R. Savery, Bouwval (tek.), 1e kw. 17e eeuw.

Aan het Gemeentemuseum te 's Gravenhage ter fotografering (26 april—2 mei): Inv. 5440, Strooien luifelhoed met bruin lint, omstr. 1808; Inv. 8929, Platte strohoed, omstr. 1880; Inv. 8573, Paar wit chroomleren knooplaarsjes, omstr. 1870; Inv. 8339, Gouden halsketting en oorbellen met bloemmotief in rose en wit email, 2e helft 19e eeuw.

Aan de Fundatie der Vrijvrouwe v. Renswoude alhier voor tafeldecoratie bij een regentendiner (26—28 april): Inv. 9605, Vijf Lod. XV-zilveren kandelaars, Inv. 10709, Drie idem, alle Haagse keur, midden 18e eeuw.

Aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten te Rotterdam als examenmateriaal (10—24 mei): Inv. 8033, Strook Mechelse kloskant op vlaamse grond, Strook Buckinghamkant, Strook fond-chant, Strook point-de-Paris, Inv. 7786, Manchet, duchessekant, Inv. 7075, Kraagje, Mechelse kloskant, Inv. z.nr., Strook imitatiekant, alle 19e eeuw; Inv. 7113, Strook Hollandse kloskant, 17e eeuw; Inv. 9890, Strook Venetiaanse naaldkant, Inv. 7093, Strook Binchekant, Inv. 7102, Zakdoekfragment, à-jour geborduurd batist met point-de-saxe, Inv. z.nr., Zakdoek met hoeken van point-de-saxe, Inv. 5507, Strook Alençonkant, Inv. 5508, Strook Mechelse kloskant, Inv. 7138, Barbe, Brusselse kloskant, alle 18e eeuw.

Aan de stad Bordeaux, tentoonstelling „Flandres-Espagne-Portugal

du XV au XVII siècle" (15 mei—31 juli): sch. cat. 1952 nr. 1044, Hieronymus Bosch, „De verzoeking van de Hl. Antonius", omstr. 1500; Inv. 11046, A. Mor v. Dashorst, „Portret van Jacob de Moor", 1576.

Aan de Dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen te 's-Gravenhage, tentoonstelling van kunstvoorwerpen der 15e en 1e helft 16e eeuw in het *raadhuis te Bolsward* (1—30 juni): sch. cat. 1952 nr. 1162, Ndl. meester omstr. 1435/40, „Memorietafel voor heer Raes van Haemstede"; hist. cat. 1928 nr. 1466, Gewelfsleutel voorstellende een bisschop, afkomstig uit de St. Janskerk, kalksteen, hist. cat. 1928 nr. 1326, Fragment van idem met meermin, afkomstig uit de St. Nicolaaskerk, beide midden 15e eeuw; hist. cat. 1928 nr. 1268, Fragment van een drakenfiguur, afkomstig uit de Dom, 15e eeuw, alle zandsteen.

Aan de firma E. J. v. Wisselingh & Co te Amsterdam, herdenkingstentoonstelling B. v. d. Leck (1—14 juni): cat. „Kunst na 1850" nr. 69, B. v. d. Leck, „Stilleven met appelen", 1921.

Aan de firma A. Bastiaanse N.V. alhier voor een jubileumetalage (21—28 juni): Inv. 7801, 8447, Twee corsetten, 19e eeuw.

Aan het uitvoerend comité der St. Bonifaciustentoonstelling te Dokkum (1—21 juli): z. nr., Zilveren armband met dierenkop, z. nr., Idem met slangenkop, z. nr., Riemtong, verguld zilver, z. nr., Kamfragment met snijwerk, been, alle Merovingisch, omstr. 500.

Aan het Dordrechts Museum, tentoonstelling „Nederlandse stillevens" (17 juli—31 augustus): sch. cat. 1952 nr. 4, B. v. d. Ast, „Bloemenstilleven", 1e kw. 17e eeuw; sch. cat. 1952 nr. 44, A. Bosschaert Jr., „Bloemenstilleven", 1635; sch. cat. 1952 nr. 364, J. H. v. Zuylen, „Stilleven met kokosbeker", midden 17e eeuw.

Aan het Alkmaars Museum, tentoonstelling „Zeven eeuwen Alkmaar" (20 juli—15 augustus): sch. cat. 1952 nr. 257, J. v. Scorel, „Portretten van 12 Utrechtse palmieten", na 1525.

Aan het stadhuis (23 juli): Inv. 8619, Ronde mahoniehouten tafel met inlegwerk, omstr. 1860; Inv. 8187, Gladde idem, 1e kw. 19e eeuw.

Aan idem ter opluistering van het Horecafcongres (6 oktober): de 8 van 26/28 april aan de Fundatie der Vrijvrouwe van Renswoude uitgeleende kandelaars (zie boven).

Aan de stad Düsseldorf, tentoonstelling „Jagd und Sportfischerei"

(16—31 oktober): sch. cat. 1952, nr. 1078, J. v. d. Haagen en D. Wijntrack, „Vos op de eendenjacht", 1652.

Aan het Metropolitan Museum of Art te New York, tentoonstelling „Seventeenth Century Dutch Paintings" (28 oktober—15 december) welke vervolgens in 1955 is gehouden in het *Toledo Museum of Art te Toledo (Ohio)* (2 januari—12 februari) en in de *Art Gallery of Toronto aldaar* (19 februari—25 maart): sch. cat. 1952 nr. 51, H. Terbrugghen, „Roeping van Mattheus", 1621; sch. cat. 1952 nr. 61, J. v. Bijlert, „Marketentster", omstr. 1640.

Aan de directie der gemeentemusea te Amsterdam, tentoonstelling „Nederlandse Miniaturen der 14e, 15e en 16e eeuw" in het *Museum Willet Holthuysen* (1—21 december): hist. cat. 1928 nr. 1467, Missale Trajectense gedrukt door Joh. Higman te Parijs, 1497/1523.

Aan het Museum Boymans te Rotterdam, kersttentoonstelling (23 december 1954—14 februari 1955): sch. cat. 1952 nr. 88, J. Duck, „Strijkster", 2e kw. 17e eeuw; sch. cat. 1952 nr. 1363, „Maaltijd der heren van Liere", 1523.

In bruikleen ontvangen voor tentoonstellingen en wederom teruggegeven werden:

2 januari—14 februari, tentoonstelling „Joegoslavische middeleeuwse fresco's": 74 copieën op linnen naar muurschilderingen, eigendom der Joegoslavische regering doch ter tentoonstelling doorgezonden aan het Rheinisches Landesmuseum te Düsseldorf;

6 maart—3 mei, tentoonstelling „Meesterwerken van Sâo Paulo": een verzameling schilderijen van het Museu de Arte aldaar doch ter tentoonstelling doorgezonden naar Bern;

15—28 april, tentoonstelling „Kinderen uit 44 landen tekenen sprookjes van Andersen": een collectie kindertekeningen aan de vereniging „Pro Juventute" alhier;

14—27 juni, tentoonstelling van schilderijen en aquarellen door Paul Collomb: een collectie dezer schilderstukken aan de kunstenaar te Parijs;

20 augustus—31 oktober, tentoonstelling „De Schatten van Peru": een verzameling ceramiek, weefsels, snij- en beeldhouwwerk, goud-

smidswerk enz., aan de volgende eigenaars: het Tropenmuseum, Dr. H. Feriz, de erven Dr. E. Heldring, alle te Amsterdam; A. Blum te Blaricum; het Ueberseemuseum te Bremen; de Musées Royaux d'Art et d'Histoire te Brussel; het Lippisches Landesmuseum (verz. Gaffron) te Detmold; mevr. M. Bartels te Dortmund; het Museum für Völkerkunde te Frankfurt; mevr. G. E. G. v. Giffen-Duyvis te Groningen; het Museum für Völkerkunde te Hamburg; het Niedersächsisches Landesmuseum (verz. Gretzer) te Hannover; het Rautenstrauch-Joest-Museum für Völkerkunde te Keulen; het Städtisches Museum en mevr. Dr. M. Reining te Osnabrück; het Musée de l'Homme te Parijs; het Museum voor Land- en Volkenkunde te Rotterdam; de verzameling J. en L. Langewis te Zaandam;

8—13 november, fotosalon der Vereniging van Utrechtse Amateur-Fotografen: een verzameling foto's, aan het bestuur;

10 december 1954—2 februari 1955, Kersttentoonstelling „De Madonna in de Kunst", en 17 december 1954—7 januari 1955, tentoonstelling van abstracte schilderkunst vanwege de Utrechtse expositiegroep, beide eerst in 1955 afgewikkeld.

Bewaargeving: Het aantal bewaargevingen, dat einde 1953 zeven bedroeg, is dit jaar met 1 verminderd.

Bibliotheek: De kunsthistorische handbibliotheek werd met de volgende aanwinsten verrijkt:

A. *Door schenking:* Charles Seymour, „Masterpieces of Sculpture of the National Gallery of Art, Washington", uitg. Coward Mc Cann, New York 1953, van de National Gallery; Jaarboek van het Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum te Trondheim, aldaar 1952, van het Kunstindustrimuseum; Kerstnummer-1953 van het Drukkersweekblad Auto-lijn, van de redactie te Amsterdam; „De Nederlandse Musea", uitg. der Vereniging De Museumdag, 's-Gravenhage 1954, van de vereniging aldaar in 2 exemplaren; „C. L. David's Samling", uitg. C. L. David's Fonds, Kopenhagen 1953, van het bestuur; Josephine Coomans, „Het maatknippen en costuumnaaien", uitg. W. J. Thieme & Cie, Zutphen z.j., van mevr. C. A. H. Mulder-Poel alhier; P. M. Bardi, „Lasar Segall", uitg. Museu de Arte de Sâo Paulo, aldaar 1952, van de schrijver.

B. *Door aankoop:* Willem Enzinck, „Willem v. Leusden", uitg. F. G. Kroonder, Bussum 1953; Robert Franquinet, „Palet in het Zuiden: Henri Jonas, Charles Eyck, Edmond Bellefroid", uitg. Winants, Heerlen 1947; J. Bechtold en G. Goossens, „Tegelse volkskunst", uitg. Veldeke, Maastricht 1950; Arnold Houbraken, bewerkt door P. T. A. Swillens, „De Groote Schouburgh der Nederlandsche Konstschilders en Schilderessen", uitg. Leiter & Nijpels, Maastricht 1953; M. J. Binder, „Studien zur Entwickelungsgeschichte des Malers Jan Scorel", uitg. Joh. Falck III Söhne, Mainz 1908; Rolf Fritz, „Das Stadt- und Strassenbild in der holländischen Malerei des 17. Jahrhunderts", diss. Berlijn uitg. Eugen Hördt, Stuttgart 1932; Prof. Dr. W. Martin „Jan Steen", uitg. J. M. Meulenhof, Amsterdam 1954; Max J. Friedländer, „Die altniederländische Malerei XII, Pieter Coeck, Jan v. Scorel", uitg. A. W. Sijthoff's Uitg. Mij, Leiden 1935; Varia Historia aangeboden aan Prof. Dr. A. W. Byvanck ter gelegenheid van zijn 70e verjaardag door de Historische Kring te Leiden, uitg. Van Gorcum & Comp. N.V., Assen 1954; C. Hoitsema en Jhr. F. Feith, „De Utrechtse Munt, uit haar verleden en heden", uitg. A. Oosthoek, Utrecht 1912; Roger Hinks, „Michelangelo Merisi da Caravaggio, his Life, his Legend, his Works", uitg. Faber & Faber, Londen 1953; A. M. v. Akerlaken, „De Pieterskerk", z. uitg., Utrecht 1954; K. ten Bruggencate en A. Broers, (bew. H. O. Schut en Dr. R. W. Zandvoort), „Engels woordenboek", 2 dln., uitg. J. B. Wolters, Groningen-Djakarta 1948/51; Van Gelderen bew. J. H. v. Beckum, „Duits woordenboek", 2 dln., uitg. idem, 1952/49; C. K. C. Herckenrath en Albert Dozy bew. Dr. H. R. Boulan, „Frans woordenboek", 2 dln., uitg. idem, z.j.; A. J. G. Verster, „Tin door de eeuwen", uitg. J. H. de Bussy, Amsterdam 1954; Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek jrg. V, uitg. C. A. J. v. Dishoeck's Uitg. Mij, Bussum 1954 (feestbundel voor Prof. Dr. A. W. Byvanck); Dr. H. E. v. Gelder en Prof. Dr. J. Duverger, „Kunstgeschiedenis der Nederlanden" I, uitg. W. de Haan, Utrecht-N.V. Standaardboekhandel, Antwerpen, 1954; Prof. Willem v. d. Pluym, „Vijf eeuwen binnenhuis en meubels in Nederland 1450—1950", uitg. Allert de Lange, Amsterdam 1954; W. Jos de Gruyter, „De Europese schilderkunst na 1850",

uitg. Daamen N.V., 's-Gravenhage, De Sikkel, Antwerpen, 1954.

Abonnementen: Oud-Holland (waarin opgenomen Historische Mededelingen van het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie te 's-Gravenhage); Ambacht; Bulletin van de Nederlandse Oudheidkundige Bond (waarin opgenomen Nieuwsbulletin van „De Museumdag"); The Art Bulletin; College Art Journal; Zeitschrift für Kunstgeschichte; Museum; Maandblad van „Oud-Utrecht"; Mededelingen van het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage; Die Weltkunst; Apollo; Burlington Magazine; Mededelingen van het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen; Mededelingen van de Dienst voor Schone Kunsten der Gemeente 's-Gravenhage; Bibliography of the Netherlands Institute for Art History te 's-Gravenhage; Bulletin des Musées Lyonnais; Bulletin van de Stichting voor Culturele Samenwerking; Afl. Reallexikon zur Deutschen Kunstgeschichte; Arts-Spectacles;

Gratis abonnementen: ICOM News (Unesco); Bulletin of the Museum of Fine Arts te Boston; Worcester Art Museum News Bulletin and Calendar; Boletin del Museo de Arte Decorativo te Buenos Aires; Vak- en Studieblad „De Schilder"; Neerlands Volksleven; Ons Museum, contactorgaan van de Vereniging van Vrienden van het Museum voor het Onderwijs te 's-Gravenhage; Mededelingen van „De Grafische", Vereniging tot Bevordering der Grafische Kunst; Bijdragen en Mededelingen van het Rijksmuseum voor Volkskunde „Het Nederlands Openluchtmuseum" te Arnhem; Mededelingen uit „Het Peperhuis", Zuiderzee-Museum te Enkhuizen; Bulletin van het Rijksmuseum te Amsterdam; Vijesti, communications de la société des conservateurs des musées et des bureaux des monuments historiques de la Yougoslavie; Bulletin van het Museum Boymans te Rotterdam; Vrienden van de Nederlandse Ceramiek (vanwege lidmaatschap).

Bezoek.

Bezoek: Het aantal bezoekers van het museum en de tentoonstellingen bedroeg in 1954 83.491 (v. j. 31.630).

Museum Agnietenstraat: 6.426 (v. j. 5.119) bezoekers van *f* 0,20; 6.847 (v. j. 6.420) van *f* 0,10; 1.804 (v. j. 2.581) kosteloos; 778 (v. j. 1.795) met schoolkaarten (op tentoonstellingen bovendien nog 6.990);

88 (v. j. 29) met jaarkaarten; 5 (v. j. geen) met kunstenaarskaart; via de afdeling Nieuwere en Moderne Kunst, Maliebaan 42, 6 (v. j. geen).

Het aantal uitgereikte schoolkaarten bedroeg 3.762 (v. j. 1.780); jaarkaarten 302 (v. j. 14); jeugdkaarten 54 (v. j. 28); aan 1 persoon (v. j. 1) werd een doorlopend toegangsbewijs verstrekt met vergunning tot tekenen en copiëren.

Afdeling Nieuwere en Moderne Kunst, Maliebaan 42: 872 (v. j. 750) bezoekers van *f* 0,20; 1.030 (v. j. 1.118) van *f* 0,10; 268 (v. j. 541) kosteloos; 1.310 (v. j. 1.040) met schoolkaarten (op tentoonstellingen bovendien nog 89); 6 (v. j. 12) met jaarkaarten; 1.463 (v. j. 1.221) via Museum Agnietenstraat.

Tentoonstellingen, gehouden in het Centraal Museum, Agnietenstraat:

„Joegoslavische Middeleeuwse Fresco's, 2 januari—15 februari: totaal aantal bezoekers 5.559, waarvan 1.439 à *f* 0,75; 2.447 à *f* 0,40; 348 à *f* 0,25; 801 met schoolkaarten; 524 kosteloos. Voor deze tentoonstelling werd 1 doorlopend bewijs van toegang à *f* 2,50 afgegeven.

„Meesterwerken uit Sâo Paulo", 6 maart—2 mei: totaal aantal bezoekers 29.102, waarvan 8.732 à *f* 1,—; 16.417 à *f* 0,50; 1.543 à *f* 0,25; 1.235 met schoolkaarten; 1.175 kosteloos. Voor deze tentoonstelling werden 3 doorlopende bewijzen van toegang verstrekt.

„Schilderijen en Aquarellen van de Franse schilder Paul Collomb", 5—27 juni: totaal aantal bezoekers 1.406. Dit zijn allen museumbezoekers, die gratis toegang hadden tot deze tentoonstelling.

„De schatten van Peru", 21 augustus—31 oktober, verlengd tot 14 november: totaal aantal bezoekers 22.737, waarvan 468 à *f* 1,—; 6.229 à *f* 0,75; 182 à *f* 0,50; 10.016 à *f* 0,40; 1.152 à *f* 0,25; 3.873 met schoolkaarten; 817 kosteloos. Er werd 1 doorlopend toegangsbewijs afgegeven à *f* 2,50.

„De Madonna in de Kunst", 10 december 1954—2 februari 1955: totaal aantal bezoekers 13.358; in 1954: 4.503, waarvan 1.513 à *f* 0,75, 1.603 à *f* 0,40, 431 à *f* 0,25; 612 met schoolkaarten; 344 kosteloos.

„Utrechtse Expositie-Groep", 17 december 1954—7 januari 1955: totaal aantal bezoekers 1.116; in 1954: 727, waarvan 99 à *f* 0,30; 159 à *f* 0,20; 469 met schoolkaarten.

Tentoonstellingen, gehouden in het Museum Maliebaan 42: „Kinderen uit 44 landen tekenen sprookjes van Andersen" 16—28 april: totaal aantal bezoekers 921, waarvan 411 à *f* 0,35; 328 à *f* 0,20; 85 à *f* 0,10; 97 kosteloos.

„Utrechtse Amateurfotografen-Vereniging" 8—13 november: totaal aantal bezoekers 508, waarvan 361 à *f* 0,45; 89 met schoolkaarten; 58 kosteloos.

Rondleidingen.

In het Museum Agnietenstraat zijn in totaal 102 (v. j. 92) rondleidingen gehouden met een totale deelname van 2.069 (v. j. 1.822) personen, waarvan 6 (v. j. 31) van *f* 1,—; 456 (v. j. 343) van *f* 0,50; 267 (v. j. 329) van *f* 0,10; 1.340 (v. j. 1.119) kosteloos.

Op de tentoonstelling „Joegoslavische Middeleeuwse Fresco's": 17 rondleidingen met een totale deelname van 344 personen, waarvan 221 van *f* 0,50; 93 van *f* 0,25; 30 kosteloos.

Op de tentoonstelling „Meesterwerken uit Sâo Paulo": 57 rondleidingen met een totale deelname van 1.558 personen, waarvan 1.129 van *f* 0,50; 429 van *f* 0,25.

Op de tentoonstelling „De Schatten van Peru": 62 rondleidingen met een totale deelname van 1.767 personen, waarvan 1 van *f* 1,—; 1.215 van *f* 0,50; 551 van *f* 0,25.

Op de tentoonstelling „De Madonna in de Kunst": in 1954: 17 rondleidingen met een totale deelname van 386 personen, waarvan 190 van *f* 0,50; 196 van *f* 0,25.

In het Museum Nieuwere en Moderne Kunst, Maliebaan: 5 (v. j. 6) rondleidingen met een totale deelname van 82 (v. j. 133) personen, waarvan 66 (v. j. 35) van *f* 0,50; 16 (v. j. 98) kosteloos.

Verkoop museumuitgaven.

Van de catalogus van het Historisch Museum der Stad Utrecht werden verkocht 21 (v. j. 23) exemplaren; van de catalogus Schilderijen Centraal Museum 97 (v. j. 86); van de wegwijzer door het Centraal Museum in het Frans 5 (v. j. 1); van de gids en catalogus „De Costuumverzameling in het Centraal Museum" 31 (v. j. 15); van het bijbehorende mapje 39 (v. j. 22); van de catalogus der afdeling Nieuwere en Moderne Kunst in de Maliebaan 220 (v. j. 290); van de cata-

logus der tentoonstelling „Nederlandse Architectuurschilders" 42; van de catalogus der tentoonstelling „Utrechtse Archieven" 3; van de catalogus der tentoonstelling „Utrechts Zilver" 1952, 7; van de catalogus der tentoonstelling „Caravaggio en de Nederlanden" 1952, 29; van de catalogus der tentoonstelling „Utrechtse Kunst in Opkomst en Bloei" 1948, 3; van de catalogus der tentoonstelling schilderijen „Utrechtse School" 1941, 2; van de catalogus der tentoonstelling „Joegoslavische Middeleeuwse Fresco's" 781; van de catalogus der tentoonstelling „Meesterwerken van Sâo Paulo" 3.245; van de catalogus der tentoonstelling „De schatten van Peru" 2.162; van de catalogus der tentoonstelling „De Madonna in de Kunst" tot 31 december 1954, 542.

Aan foto's werden verkocht: fotobriefkaarten 2.680 (v. j. 3.159); fotobriefkaarten in kleur 460 (v. j. 294); series fotobriefkaarten 13 (v. j. 29); 359 (v. j. 507) foto's van *f* 1,50; 8 (v. j. 60) foto's van *f* 1,25; 145 (v. j. 165) foto's van *f* 1,—; 14 (v. j. 5) foto's van *f* 0,75; 18 (v. j. 18) foto's van *f* 0,50; op bestelling werden gemaakt: 45 (v. j. 31) opnamen van *f* 5,—; 8 (v. j. 18) opnamen van *f* 4,—; 1 (v. j. geen) opname van *f* 3,50; 3 (v. j. 8) opnamen van *f* 2,50; aan diverse foto's werd nog geleverd tot een bedrag van *f* 50,05 (v. j. *f* 78,70).

De Directrice van het Centraal Museum,

Dr. M. ELISABETH HOUTZAGER.